

Jaarverslag 2017 en Onderzoeksplan 2018
Rekenkamercommissie Noordoostpolder

Jaarverslag 2017

Inleiding

In het jaar 2017 heeft de rekenkamercommissie Noordoostpolder twee onderzoeken afgerond, waarvan een groot regulier onderzoek en een quickscan. De onderwerpen van deze onderzoeken zijn;

- Grote projecten (afgerond in december 2017, groot onderzoek);
- HVC2 (afgerond in november 2017, quickscan onderzoek).

Samenstelling rekenkamercommissie

De leden van de rekenkamercommissie in 2017 zijn:

Dhr. G.J. (Geert-Jan) Put - voorzitter	Mw. S. (Sacha) Werkman
Mw. E. (Esther) Fogl	Mw. E. (Ellen) van Elk
Dhr. G.P. (Geert Pieter) Vermeulen - plv voorzitter	Dhr. G.P.F. (Gaston) Vilé

Vanaf 1 januari 2015 is mw. E. (Esther) Fogl benoemd als secretaris en dhr. G.J. (Geert Pieter) Vermeulen als budgethouder.

De griffier dhr. R.F. (Robert) Wassink verleent als adviseur ondersteuning aan de rekenkamercommissie.

Onderzoeken in 2017

Onderzoek grote projecten

Aanleiding

Net als vorige jaren zijn er door de fracties in de raad van Noordoostpolder ook dit jaar weer ideeën aangeleverd aan de rekenkamercommissie met betrekking tot verschillende grote projecten en de rol van de raad. Hierbij zijn ook suggesties gedaan voor te onderzoeken casussen (Windmolenpark, Marknesserbrug, Bosbadhal en Wellerwaard). De rekenkamercommissie heeft deze aangedragen onderwerpen gebundeld in een onderzoek naar de proceskwaliteit en de verantwoordelijkheid van de raad en het college bij grote projecten. De doelstelling van het onderzoek is: " Inzicht geven in de mate van effectieve en efficiënte besluitvorming, sturing op en verantwoording over grote projecten".

Op basis van de bevindingen in het onderzoek zijn zes conclusies geformuleerd.

1. Ten behoeve van het bepalen van zijn eigen rol, kent de gemeenteraad de betekenis van een groot project niet
2. De gemeenteraad beschikt niet over een vastgesteld kader, waarmee hij sturing kan geven aan grote projecten
3. De gestructureerde manier van het informeren over risico's is alleen aanwezig voor projecten die onderdeel zijn van een grondexploitatie.
4. Tussen college en ambtelijke organisatie zijn richtlijnen over de besturing van grote projecten vastgelegd in een Handboek Projectmatig Werken, maar deze is niet actueel. Het organiseren van het betrekken van de raad is echter niet opgenomen in dit Handboek.
5. Hoewel raad door het college over grote projecten wordt geïnformeerd, ontbreekt het voor de raad over een overzicht van het projectverloop. Dit bemoeilijkt zijn controlerende rol.
6. Grote projecten wordt niet structureel geëvalueerd en de hierbij relevante informatie voor de raad wordt niet gedeeld.

Op basis van de conclusies uit het onderzoek zijn de volgende aanbevelingen geformuleerd.

- 1a. Stel als raad een kader vast voor grote projecten (Kader Grote Projecten), waarin de rol van de gemeenteraad (kaderstelling en controle) is benoemd alsmede enkele inhoudelijke aspecten als keuzen worden voorgelegd.
- 1b. Laat het college per groot project een voorstel doen aan de raad om het vaststellen hoe voor dat specifieke project invulling wordt gegeven aan het Kader Grote Projecten.
2. Laat het college het Handboek Projectmatig Werken actualiseren en de raad informeren over de wijze waarop dit bijdraagt aan het werken binnen het Kader Grote Projecten.
3. Maak als raad gebruik van de mogelijkheid om onafhankelijk van het college zelf informatie (expertise) in te winnen bij de besluitvorming over belangrijke inhoudelijke keuzes in één of meerdere grote projecten.
4. Laat het college een voorstel formuleren om het thema 'participatie' met de raad te verkennen en hier gezamenlijk inhoud aan te geven.

Raadsbehandeling van het rapport

De resultaten van dit onderzoek zijn op 8 januari 2018 in de RTG gepresenteerd.

Quick scan HVC2

In dit rapport van de rekenkamercommissie worden de resultaten gepresenteerd van een scan naar de stand van zaken naar de opvolging van de aandachtspunten en aanbevelingen die zijn geformuleerd in het onderzoek dat in 2014 naar de NV Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC) is verricht. Deze scan betreft uitsluitend de gemeenten Beverwijk, Den Helder, Dronten, Heerhugowaard, Lelystad, Noord-oostpolder, Texel en Zaanstad.

De aanleiding voor deze scan is dat er:

- sprake is van een afnemend aanbod aan afval en een landelijke overcapaciteit waardoor de inkomsten onder druk staan.
- sprake is van ballotageovereenkomsten, op grond waarvan deelnemende gemeenten hoofdelijk aansprakelijk kunnen worden gesteld voor de mogelijke verliezen van HVC.
- zich risico's manifesteren op het terrein van (Europese) aanbestedingsrecht en ongeoorloofde staatssteun.
- er bij de opvolging van een aantal aanbevelingen een relatief lange doorlooptijd is te verwachten.

Voor het merendeel van de gemeenten geldt dat de colleges de aanbevelingen niet of nauwelijks hebben opgevolgd. Opvallend is dat de colleges vanuit de positie van de aandeelhouder de bal vaak bij de directie (of evt. raad van commissarissen) HVC leggen en niet zelf met de aanbeveling aan de slag gaan. Voor de gemeente Noordoostpolder geldt dat 13 gezamenlijke aanbevelingen van toepassing zijn op de gemeente. Vier van de 13 zijn volledig uitgevoerd. Bij 5 aanbevelingen heeft de opvolging nog niet volledig plaatsgevonden en bij 3 aanbevelingen is nog onvoldoende opvolging gegeven aan de aanbevelingen. De 3 aanbevelingen gaan over het ontbreken van duidelijkheid over het besturingsmodel, de overweging om het aandeelhouderschap te differentiëren en een informatieprotocol. In hoeverre de colleges actief samen hebben opgetrokken in dit specifieke dossier is niet duidelijk. Voor zover de onderzoekers kunnen beoordelen hebben de raden geen afstemming met elkaar gezocht. HVC heeft met een aantal financiële herijkingsmaatregelen gevolg gegeven aan een aantal (zelf geformuleerde) actiepunten. Ook werkt HVC sinds december met een systeem voor vooruit- en terugblikken op de AvA's. In hoeverre en op welke wijze jaarlijks over ontwikkelingen vanuit het meerjarenperspectief – op basis van de verrichte strategische herijking wordt gerapporteerd – is echter niet geheel duidelijk.

Aanbevelingen volgend uit het onderzoek zijn:

1. Geef als gemeenteraad de opdracht aan het college om een concreet plan van aanpak op te stellen. Daaruit moet blijken welke acties het college gaat ondernemen om aan de (resterende) aanbevelingen van het eerdere onderzoek te voldoen, en ook welke gezamenlijke acties voor raden en colleges van belang zijn om meer samenwerking in hun aansturing te bewerkstelligen of waarom het college bepaalde aanbevelingen niet opvolgt. Het plan van aanpak moet binnen een half jaar ter kennisgeving aan de gemeenteraad worden gezonden.

2. Geef als gemeenteraad het college aanvullend de opdracht om er voor zorgen dat zijn plan van aanpak ook aan de andere colleges en gemeenteraden gestuurd wordt. De verschillende colleges en gemeenteraden krijgen daarmee inzicht hoe de overige aandeelhouders denken over de aansturing van HVC. Als gemeenteraden of colleges overwegen om ten aanzien van de aansturing van HVC samen te werken met andere gemeenten, kan dit inzicht dat bevorderen.

Raadsbehandeling van het rapport

De uitkomsten van dit onderzoek en de werking van het sturingsmodel van de HVC zijn op 22 november 2017 gepresenteerd door de onderzoeker en in de raad van 18 december 2017 zijn de aanbevelingen overgenomen.

Overige werkzaamheden van de commissie

Lidmaatschap NVRR

De rekenkamercommissie Noordoostpolder volgt actief landelijke ontwikkelingen om haar kennis en expertise te verbeteren. Hierbij maakt zij ook gebruik van ervaringen van andere rekenkamers/- commissies. Via de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissie (NVRR) heeft de commissie toegang tot deze informatie. Jaarlijks organiseert de NVRR een congres voor lokale rekenkamers. Ieder jaar is een afvaardiging van de rekenkamercommissie op het jaarcongres aanwezig. Ook aan de kring van de NVRR secretarissen onderzoekers neemt de secretaris van de rekenkamer commissie deel.

Overleg Flevolandse rekenkamer(commissie)s

De rekenkamercommissies uit Flevoland zijn bij elkaar gekomen om onderzoekprogramma's voor 2017 uit te wisselen. Dit om eventuele krachten te bundelen bij mogelijke onderzoeken die bij verschillende rekenkamer-commissies in Flevoland plaatsvinden.

Financiële verantwoording

Tabel 1: specificatie budget voor 2017

	Budget	Besteed
Onderzoeksbudget	€ 25.905	€ 29.174
Presentiegelden	€ 6.560	€ 3.725
Reis- en verblijfskosten	€ 1.440	€ 956
Ambtelijk secretaris	€ 12.226	€ 12.218
Representatiekosten	€ 1.000	€ 194
Overige kosten	€ 800	€ 350
Totaal	€ 47.931	€ 46.617

Onderzoeksplan 2018

Onderzoeken in 2018

De rekenkamercommissie gaat de quick scan integriteitsonderzoek in het voorjaar van 2018 afronden.

Quick scan Integriteitsonderzoek

Voor dit onderzoek heeft de rekenkamercommissie de volgende hoofdvraag geformuleerd: "Hoe is het gesteld met het integriteitsbeleid van de gemeente Noordoostpolder?".

Vanuit deze vraag zijn de volgende deelvragen opgesteld:

1. Beschikt Noordoostpolder over vastgestelde kaders met betrekking tot integriteitsbeleid?
2. Heeft Noordoostpolder integriteit gedefinieerd? Zo ja, wat verstaat Noordoostpolder onder integriteit?
3. Heeft Noordoostpolder integriteitsbeleid geformuleerd?
 - a) Zo ja: zijn in dit beleid normen, ontleend aan de beleidskaders, opgenomen?
 - b) Hanteert Noordoostpolder dit beleid?
4. Beschikt Noordoostpolder over een integriteitsinfrastructuur?

Input onderwerpen voor onderzoek 2018

De rekenkamercommissie is van plan na de verkiezingen bij de nieuwe raad langs te gaan voor onderwerpen in 2018. De rekenkamercommissie plant daarvoor een rondje langs de fracties om onderwerpsuggesties op te halen. Daarnaast gaat de rekenkamercommissie ook via het burgerpanel onderzoeksuggesties ophalen. De Flevolandse rekenkamercommissies hebben gezamenlijk een initiatief gelanceerd om een onderzoek uit te voeren naar dataminimalisatie. De rekenkamercommissie zal eind april definitief uit alle suggesties een of twee onderzoeken kiezen.

Overige werkzaamheden in 2018

Naast de onderzoeken zal de rekenkamercommissie in 2018 de volgende werkzaamheden/activiteiten verrichten:

- Deelname aan de Auditcommissie;
- Bijwonen bijeenkomsten NVRR;
- Incidenteel bijwonen expertise-bijeenkomsten rekenkamers en het gezamenlijke overleg Flevolandse rekenkamercommissies.

Financiële verantwoording

Tabel 2: specificatie budget voor 2018

	Budget
Onderzoeksbudget	€ 26.320
Ambtelijk secretaris/ onderzoeker	€ 12.500
Presentiegelden	€ 6.000
Reis- en verblijfskosten	€ 2.000
Representatie	€ 1.000
Overige kosten	€ 800
Totaal	€ 48.620